

HEDESLSKABETS TIDSSKRIFT

Nr. 12
25. sept. 1962
Repræsentant-
valget

Finansiering af
grundforbedrings-
arbejder

Hedeselskabets
laboratorium

Britiske studier
i Jylland

Hedeselskabets
regnskab

83. årg.
Oplag: 18.600

Rydningssaven med verdensry...

COMPANION

Rydningssaven i ny forbedret udgave giver Dem mulighed for at rationalisere arbejdet og nedsætte omkostningerne ganske betydeligt ved:

- Busk- og kratrydning.
- Udtynding.
- Opkvistning i gran.
- Fældning af bjerglyr og juletræer.
- Græsklipning i kulturer m. m.

COMPANION er en speciel fremstillet rydningssav af svensk fabrikat, der trods sin robuste men enkle konstruktion, er den letteste og billigste rydningssav på markedet.

Ring eller skriv efter specialbrochure og aftal tid med os for en demonstration.

Forst- og Jagthuset
 GL. KONGEVEJ 119
 KØBENHAVN V.
 TELEFON HILDA 3030

Sydvestjydske Teglværkers Salgskontor

Telf. 58
ØLGOD
Telefon 59

Randers

MØRTELVÆRK OG
 BETONRØRSFABRIK
 v/ Marius Ødum
 Kristrup pr. Randers
 Tlf. 400 Randers fri not.

Kun Δ mærkede varer føres

Største lager
 Bedste kvaliteter
 Forlang tilbud

**Krogsgades
 Cementstøberi**

J. Halvorsen & Sønner
 Kontor
 Dannebrogsgade 22, Aarhus
 Telefon *2 55 99
 Ny fabrik . Vejby
 Alt i betonvarer D. S. 400

**Røde
 drønerør**

D. S. nr. 403, syrefast kvalitet

● Fredenshøj Teglværk
 Aabenraa Telefon 22127

ELEMENTBRØER

Jernbetonspunsplanker — Specielle emner efter opgave.

N. SKYTTE
 Ringkøbing Cementvarefabrik - Tlf. 601—602
 Videbæk Cementvarefabrik - Tlf. 214

Alt i betonvarer efter D. S. 400

Aarhus Privatbank

Aarhus
Stiftet 1871
København

AEROLIT
 DANSK SIKKERHEDSPRÆNGSTOF

I samarbejde med Arboretet bringer Novopan Træindustri A/S i denne annonce oplysninger om skovtræforædlingen.

Nr. 25.

Podning i skov

Podninger kan også udføres direkte i skov med det formål at indblande særligt fremragende enkelttræer på passende afstand i kulturer, hvis udvikling man ikke kender så nøje. Såfremt klonen eller klonerne holder, hvad de lover, vil man ved de sidste gennemhugninger og den endelige høst udelukkende have træer af en ensartet og høj kvalitet.

I foreningen Østsjællandske Skoves Træforædling har man i de sidste 10 år blandt andre ting gennemført podning direkte i skov for en række træarter. På billedet ses en douglas podning af klonen V. 661, udført i foråret 1953 og fotograferet efteråret 1957. Podningen er en såkaldt »høj« podning - en teknik udviklet af K. Næss-Schmidt specielt til podning i skov. De omgivende douglas træer er almindelige frøplanter.

NOVOPAN TRÆINDUSTRI A/S

PINDSTRUP . TELEFON 39*

Løve Garn

Aktieselskabet Holger Petersen

Købmægergade København K

Skovarbejderskolen

Husk skovarbejderskolens bøger:

Håndredskaber til skovarbejde v. G. Bergsten og I. Nissen 4,00 kr.

Arbejdstekniske råd og vink v. G. Bergsten. 2. udgave.. 3,00 kr.

Motorsavens brug og vedligeholdelse v. I. Nissen. 3. udg. 2,00 kr.

Regnskabsbog for motorsave... 1,50 kr.

Ved forud indbetaling på giro 72403 sendes bøgerne portofrit.

(Skovarbejderskolen, Kagerup St., tlf. Helsingø 615.

I. J. NISSEN.

PALUDANS PLANTESKOLE A/S

KLARSKOV

Skovplanter, hæk- og
hegnplanter, allétræer

Forlang prislister

TELEFON KLARSKOV 9

Skive Cementstøberi

KNUD ØSTERGAARD
Telefon 921

NORMRØR

med garantimærket Δ
Imprægnering
Brændrør

Handelsbanken i Viborg

Filial af Aktieselskabet
Kjøbenhavns Handelsbank

Kontor i
Karup og Kølvrå

Stenvad

CEMENTSTØBERI

Telef. 6 Stenvad

Arnold Westmark

Alle Δ mærkede rør føres
Altid leveringsdygtig

Frøavlscenret

HUNSBALLE

Holstebro - Tlf. 533

Frøavl og frøhandel

Varde Bank

Esbjerg afdeling

Kongensgade 62
og fiskerihavnen

HAMMERUM HERREDS

Spare- og Laanekasse

Tlf. Herning 3733 (fl. lin.)

Kontortid:
Man./Torsdag 10-12,30 og 14-17
Fredag tillige 18,30-19,30
Lørdag 10-12,30

Siden 1896

har vi leveret planter til
skov, have og mark.
Forlang tilbud!

Hjortsø Planteskole

Tlf. Viskinge *20
Svebølle

1/3 PRØCONTORET

KOLDING

Telf. 4344

FRØAVL
FRØHANDEL

Tårnsilosten
Drænrør
Baumadæk
Tagsten
Mursten

KÄHLERS Teglværk

Korsør

Trifolium Frø

KØBENHAVN

RANDERS

Hedeselskabets Tidsskrift

Nr. 12

25. sept. 1962

83. årg.

udgår 16 gange årligt og sendes til selskabets medlemmer. Annoncer bedes sendt til Hedeselskabets hovedkontor, Viborg. Annoncepris 60 øre pr. mm. Medlemsbidraget er enten årlig mindst 5 kr. eller en gang for alle mindst 100 kr. Redaktør: H. v. Skodshøj. Redaktionsudvalg: Afdelingschef, skovrider B. Steenstrup (formand), overingeniør N. Venov og distriktsbestyrer J. Alsted. Carlo Mortensens Bogtrykkeri, Viborg.

Indhold: Repræsentantvalget 1962 til Det danske Hedeselskab. — Finansiering af grundforbedringsarbejder. — Hedeselskabets laboratorium. — Britiske studier i Jylland. — Hedeselskabets regnskab 1961—62. — I få ord.

Forsiden: Uhøstede kornmarker med læhegnssystem fotograferet 1. september i egnen syd for Herning.

Repræsentantvalget 1962 til Det danske Hedeselskab

Som meddelt i foregående numre af Hedeselskabets Tidsskrift har der været udskrevet valg til Hedeselskabets repræsentantskab, og forslag til valg samt reglerne for valget har været offentliggjort i tidsskriftet for 15. august. Med samme nummer fulgte tillige en stemmeseddel.

Den 15. september udløb fristen for indsendelse af stemmesedler, og valgbestyrelsen, der består af repræsentantskabets formand, hofjægermester, godsejer A. Olufsen, Quistrup, bestyrelsens formand, kammerherre, godsejer Chr. Lüttichau, Tjele, og hofjægermester, godsejer Chr. Mourier-Petersen, Rugaard, har derefter åbnet og gennemgået de indkomne stemmesedler.

Følgende er derefter erklæret for valgte:

Aabenraa-Sønderborg amter:

Gårdejer Jacob Jørgensen, Brandsbøl, Nordborg.

Aalborg amt:

Gårdejer Axel Andersen, Kyvsgaard, Langholt.

Aarhus og Skanderborg amter:

Proprietær S. Arentoft, R., Castenschioldsvej 8, Højbjerg.

Gårdejer Markus Hansen, R., Vester Mølle, Skanderborg.

Haderslev-Tønder amter:

Stiftamtmand *Jens Pinholt*, K., Dbm., Haderslev.

Hjørring amt:

Sognefoged, husmand *Emil Petersen*, Jerup.

Gårdejer *Niels Olesen*, Ejerstedgaard, Nr. Saltum.

Randers amt:

Hofjægermester *Chr. Mourier-Petersen*, Rugaard, Hyllested.

Ribe amt:

Gårdejer, sognerådsformand *Erik Rosenstand*, »Lindbæks-
minde«, Sdr. Faarup pr. Ribe.

Ringkøbing amt:

Dommer, folketingsmand *K. Thestrup*, R., Herning.

Thisted amt:

Gårdejer *Poul Petersen*, Smerup.

Vejle amt:

Gårdejer *J. L. Knudsen*, Egtved.

Viborg amt:

Godsejer *E. Obel*, Haxholm, Bøstrup.

Frederiksborg amt:

Proprietær, landbrugskandidat *H. S. Algreen-Petersen*, Søris-
gaard, Jørlunde pr. Slangerup.

Odense-Assens amter:

Forstander *Vagn Fog-Petersen*, Dalum Landbrugsskole
pr. Hjallesø.

Holbæk amt:

Proprietær *Holm-Clausen*, Hagesholm pr. Gislinge.

Sorø amt:

Godsejer *S. Dahl*, R., Catrineholm, Slagelse.

Præstø amt:

Forpagter *H. Fabricius*, R.I, Grævlingebakken, Nygaard, Præstø.

Maribo amt:

Stamhusbesidder, kammerherre *J. C. V. V. Grandjean*,
Vennerslund, Nr. Alslev.

Finansiering af grundforbedringsarbejder

Af distriktsbestyrer *J. Alsted*, Viborg.

I sidste nummer af Hedeselskabets Tidsskrift bragtes en artikel af kontorchef, cand. polit. *P. Elkjær*, Dansk Landbrugs Realkreditfond, om realkreditfondens muligheder for bistand til finansiering af produktive investeringer i landbrugsjord.

I efterfølgende artikel tager distriktsbestyrer ved Hedeselskabet *J. Alsted*, der i de sidste 30 år har arbejdet med grundforbedring, enkeltheder op til belysning ud fra det synspunkt, at *fortrinspaniet bør bibeholdes*, som det landbruget er bedst tjent med, — et synspunkt, der dækker Hedeselskabets stilling til sagen.

Fr. H.

I Hedeselskabets Tidsskrift nr. 11 1962 har kontorchef, cand. polit. *Peder Elkjær* meget klart redegjort for Dansk Landbrugs Realkreditfond's ønsker og muligheder for at yde en indsats i finansieringen af grundforbedringsarbejder, som jeg skal tillade mig at følge op med nogle bemærkninger.

Et af hovedpunkterne i artiklen må være grundforbedringslånenes pantemæssige fortrinsstilling, hvis fremtidige eksistensberettigelse forfatteren drager i tvivl.

Grundforbedringsloven fra 1932 med senere ændringer og tilføjelser bestemmer i § 1, at lån til grundforbedring kan ydes med fortrinspant, når det merudbytte, som fremkommer efter forbedringen, betinger forrentning og afdrag af gælden *indenfor* lånets løbetid — for tiden 12 år. Uden at kende folketingets motiver i 1932 for at give disse lån fortrinspant, må man antage, at de har været velbegrundede, og det er bemærkelsesværdigt, at der ikke i forbindelse med lånets placering tales om tilskud. Det er først længere inde i loven, § 11 siger, at der under visse omstændigheder kan ydes et tilskud til anlæget, hvis man benytter arbejdskraft, som ellers er ledig.

Man vil se, at der er skabt temmelig god sikkerhed for de øvrige panthavere, når lovens bogstav og mening opfyldes, for et grundforbedringsarbejde (dræningsarbejde — dybpløjning — nykultur af heder og moser) har en levetid, der normalt rækker langt ud over låneperioden og derved forbedrer de øvrige panter »gratis« langtfrem i tiden.

De øvrige panter kan ikke have taget skade i lånets løbetid,

12 år, da lånets forudsætning er en merudbytteværdi, som kan betale lånet, og derefter får panthaverne en bedre sikkerhed fremover, end de havde før grundforbedringen, da ejendommen er tilført en blivende værdi gennem det udførte arbejde.

Kontorchefen er tilbøjelig til at mene, at det kunne være berettiget at give fortrinspant, så længe staten giver et tilskud, men næppe, hvis det tilskud falder væk.

Tilskudet er en beskæftigelsesforanstaltning, som måske ikke er dagsaktuel, det skal jeg komme tilbage til, men ligeegyldigt, om der betales tilskud eller ikke, må det afgørende dog være, om der tilføres ejendommen en merværdi, som betinger lånets afvikling indenfor de gældende 12 år og derefter stadig en merværdi, som kommer de øvrige panthavere tilgode, samtidig med at de rykker tilbage på deres gamle plads.

Som kontorchefen netop nævner, kan maskinarbejde formentlig billiggøre arbejdet, og det er rigtigt, men om det er dette eller et statstilskud, som nedsætter nettoudgiften eller gælden, må vel være ligeegyldigt i spørgsmålet om fortrinspant eller ikke.

Grundforbedringsloven med reglerne om statstilskud er stadig i kraft, og grunden til standsningen for tiden er ikke alene beskæftigelsessituationen, men ganske enkelt, at det politiske forlig nedskar bevillingen til dette formål.

Hvad fremtiden vil bringe, ved vel ingen endnu, men da så godt som alting forberedes til fællesmarkedet, var det måske rigtigt også på det her omhandlede område at forberede sig og skabe gode betingelser for den bedst mulige effektivitet for dansk landbrugsproduktion bl. a. ved at vedligeholde og forbedre vort grundlag herfor, nemlig jorden.

Realkreditfonden har naturligvis store opgaver i fremtiden, men efter kontorchefens redegørelse forekommer det mig, at der er visse mangler.

I retning af at hjælpe landmændene i en anstrengt økonomisk situation ved hjælp til mekanisering, byggeri og sanering af løs gæld, veksler m. m., virker fonden fortrinligt, men med fondens nuværende opbygning og virkemåde, kan den næppe tilfredsstillende afløse den 30-årige grundforbedringslov, som fra alle sider anerkendes som en god lov.

70 % grænsen skulle næppe betyde så forfærdeligt meget, fordi pantegælden i landbruget i forhold til handelsværdien er ret lav, medens pantegæld + løs gæld ofte ligger højt, men 5000 kr. grænsen vil betyde meget for mange små og svage ejendomme. Af 103 tilfældigt udvalgte låneansøgninger lå 44 over 5000 kr. og 59 under 5000 kr., så man vil se, at der er stort ønske også om mindre lån.

Dette gælder udpræget indenfor fællesarbejder, hvor anparterne ofte er temmelig små. I en tilfældig valgt landvindingssag til 627.000 kr. med 97 lodsejere, var 60 anparter under og 37 over 5000 kr.

Der kan ikke være tvivl om, at lånebehovet til grundforbedring er stort, ikke mindst ved generationsskifte, hvor den unge mand ofte kommer til at sidde hårdt i det. Samtidig med, at den ældre sælger ikke har set sig nødsaget til at grundforbedre, er det ofte tilfældet, at den nye ejer er nødt til det, fordi der skal stor produktion til for at få det til at løbe rundt. Derfor har man af og til set, at et grundforbedringslån er givet til den unge, selv om sælgerpantet er skubbet »længere ud« end egentlig ønskeligt, ud fra den betragtning, at sælgeren vidste, at det var nødvendigt at grundforbedre, men selv havde undladt det og derved skubbet det over på den unge.

En mindre ejendom, hvis ejer står økonomisk svagt, kan Realkreditfonden altså ikke hjælpe, med mindre ejeren kan få lånet presset op over 5000 kr., ved hjælp af andre investeringer end grundforbedring. Det må synes uheldigt, når godt 50 % af låneønskerne ligger under 5000 kr. brutto. Dette antal vil blive større, når maskinerne kan tages i brug og nedsætte bruttoudgiften.

En anden vanskelighed ligger som antydnet i fællessagerne, såsom vandløbsreguleringer efter grundforbedringsloven, eller landvindingssagerne.

Derom kan jeg oplyse, at udgifterne altid fordeles anpartsvis på de forskellige ejendomme, og at det aldrig følges af et solidarisk ansvar for lånet, således som kontorchefen antyder det.

Mange fællessager gennemføres, når kommunerne hjemsøger lånet på lodsejernes vegne. Drejer det sig om off. vandløb, tinglyses der ikke noget på den enkelte ejendom, idet kommunerne har udpantringsret sammen med kommunale jordskatter.

Drejer det sig om ikke off. vandløb, tinglyses gælden på hver enkelt ejendom, og kommunen, som har lagt pengene ud, har stadig udpantringsret som foran.

Landvindingssager finansieres altovervejende af staten — udgifterne tinglyses på hver enkelt ejendom, men i både landvindings- og grundforbedringssager helt uden solidarisk ansvar overfor långiveren.

En indførelse af solidaritetsprincippet i grundforbedringsarbejdet vil være aldeles ødelæggende for arbejdet, fordi Jensen naturligvis ikke ønsker at være ansvarlig for Hansens lån, som er givet til en forbedring af Hansens ejendom; man skal huske, at det som regel er små nabokredse.

I disse tilfælde skal vandløbsretterne påse, at udgiften ved for-

anstaltningen opvejes af de fordele eller værdier, der tilføres ejendommen.

Beskæftigelsessituationen i dag påberåbes som argument for at slette tilskudsreglerne, men er det nu så rigtigt?

Den off. statistik siger, at vi har fuld beskæftigelse, men vitterligt er der ledighed i vinterhalvåret mange steder på landet.

Man kan muligt tilstræbe at flytte denne arbejdskraft til byernes industri, men derved forværres arbejdssituationen for landbruget, som har brug for sæsonarbejdere og lejlighedsarbejdere, jo flere unge helårsarbejdere, der forlader landbruget.

Der vil altid være brug for nogle håndarbejdere til dræning, dels til vedligeholdelse og reparation — dels til nyanlæg på steder, hvor maskiner ikke med fordel kan benyttes.

Den store fordel ved den eksisterende grundforbedringslov med dertil hørende fortrinspant, relativt billige lån og præmiering af ledig arbejdskrafts beskæftigelse er, at den animerer landmanden til at udføre grundlæggende produktivetsfremmende arbejder, uden at han skal skaffe kautioner for lån — uden at han skal spørge panthavere, ikke mindst sælgerpanthaver, om tilladelse. Dette gælder både for enkelt- og fællessager, som er under kontrol af vandløbsretter, grundforbedringsudvalg og ministerium netop til beskyttelse af andre panthaverinteresser. Sagen har både en praktisk og psykologisk side.

Den fra så godt som alle sider anerkendte gode lov, som nu gennem 30 år har virket til stor gavn for dansk landbrug, skulle nødvendig ødelægges, men af rent praktiske hensyn bør den måske ændres af hensyn til den stedfundne udvikling, jeg tænker her navnlig på den maskinelle udvikling.

Skal loven ændres, så lad mig slå fast:

- 1) Fortrinspantet bør bibeholdes af forannævnte grunde og yderligere for gennem den opbyggede administration at sikre såvel god projektering som solid kontrol med udførelse.
- 2) Tilskud bør gives i een målestok til bruttoomkostninger med fri udførelsesmåde (maskiner) — i en anden målestok til udgiften til den ledige og henviste arbejdskraft, som blev beskæftiget ved arbejdet.
- 3) Statslån til samme rente som staten selv låner penge til bør bibeholdes.

De hidtidige erfaringer på området gennem 30 år viser for mig, at det er nødvendigt, at staten såvel som private pengeinstituter fortsat kan yde lån for at sikre en jævn arbejdsrytme på grundforbedringens område.

Danmarks eneste specialfirma for kædesave præsenterer:

NYTT DOLMAR-CX

De tjener mere med en DOLMAR-CX mar-
kedets hurtigste og stærkeste een-mands
kædesav.

PRIS, KVALITET OG SERVICE, alt taler
for DOLMAR.

En DOLMAR-CX, komplet med sværd og
kæde koster kun kr. 1950,00.

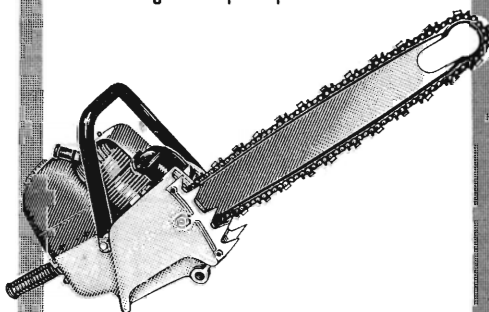
Da salget sker direkte fra importør, kan De
hos os også købe reservedele til nettopriser.

Motorsaven leveres på alm. 12 måneders
konto eller på vor special-konto „6+6”, hvor
De kun betaler i skovfældningssæsonen fra
oktober til marts i 2 år.

Vor service er uden sidestykke, og garanterer
Dem imod kostbare tidstab. Ved eftersyn og
reparationer får De gratis tilsendt erstatnings-
sav under hele perioden.

En gang DOLMAR - altid DOLMAR

- Højest skærehastighed (140 cm²/sek.)
- 8 HK benzinmotor med
membrankaburator.
- Automatisk smøring.
- Velafbalanceret med flad form.
- Vibrations- og lydsvag.
- Afprøvet med kæde og sværd.
- 12 mdr. garanti på nye save.
- 3 mdr. garanti på reparationer.

- Gratis på prøve i 3 dage.
- Brugte save tages i bytte.
- Fordelagtige kontosystemer.
- Reservedele til nettopriser.
- Erstatningssav under reparation.
- Fullt tilfredshed - eller pengene tilbage.

Ring og aftal demonstration eller skriv efter yderligere oplysninger.

SCANDIA-TECHNIQUE — BANGSBO PLADS 53 — VANLØSE TLF. (01) 74 61 00

ANVEND TØRVESTRØELSE VED DRÆNING . . .

På jorder med fintsandet undergrund kan en tilsanding af drænrørene forbygges ved anbringelse af et lag tørvestrøelse (»hundekød«) omkring stødfugerne. Spørg Hedeselskabet

SKANDIA KALK A/S

Kontor: Gug, tlf. Sdr. Tranders 147 (081-51711)

Jordbrugskalk fra værkerne i

Batum

Ferslev

Gug

Kaas

Visse

ERIK EMBORG

H. THEUT A/S

Petersværk Betonvare-Industri

Nørresundby - Telf. 2 10 55 (kaldenr. 0 81)

Alt i betonvarer efter D. S. 400
Renseanlægget »Ringtanken« (Dansk patent nr. 59820)

Brostrøm^s Planteskolé

VIBORG
ved C. Nielsen
Telefon 42

leverer alle planter for
HAVE, MARK og SKOV
Hårdføre og veldrevne arter
for ethvert formål

Røde DRÆNRØR

fra 2"—12" haves
altid på lager
Forlang tilbud

„Sofienlund“
TEGLVÆRK

Telefon 10 Ulstrup

Bjerringbro

Cementvarefabrik

ved Th. Petersen
Tlf. 111 Bjerringbro

ALLE △ MÆRKEDE RØR

imprægnerede
og uimprægnerede

Stort lager
Aldid leveringsdygtig

Carlo Mortensen

Bogtrykkeri & kartonnage

Viborg . Tlf. 355

ALT I CEMENT

VARER

Vi kan levere rør i alle
gange størrelser efter
ingeniørnormer.
Hurtig levering — reel
betjening.

**TJÆREBORG
CEMENTSTØBERI**

• Telefon 21 •

Viborg Byes og Omegns Sparekasse

Telefon 1400 (4 lin.)

Sct. Mathiasgade 68

Kontortid: Kl. 9—15

Lørdag: Kl. 9—12

Aftenekspedition:

Fredag: Kl. 18,30—20

Filialer:

Karup

Flyvestation Karup

Mammen

Løgstrup

A/s De forenede Teglværker
EGERSUND - TELF. GRAASTEN 51713 OG 51714
LEVERER TEGLVARER OVER HELE LANDET

En sådan ændring vil lette praksis — fremme arbejdet — animerer landbruget til udførelse af nyttigt arbejde, altsammen til fastholdelse og forøgelse af landbrugets produktivitet i den aktuelle situation, men også med et videre sigte.

Om samfundet har en interesse i fremme af produktiviteten — støtte ad den vej til landbrugets svagere del — beskæftigelse af evt. ledige m. v. bliver til syvende og sidst et politisk spørgsmål, dels i den dagsaktuelle situation, dels overfor fremtiden.

J. Alsted.

Hedeselskabets laboratorium

Beretning om virksomheden i 1961—62

ved laboratorieførstander, civilingeniør *Th. Mogensen.*

Det danske Hedeselskabs laboratorium blev oprettet i 1910. Som det fremgår af det følgende, udfører laboratoriet undersøgelser på mange forskellige områder. Der skal nævnes kemiske, fysisk-kemiske og mekaniske *jordbundsanalyser*, analyser af *mergel* og *jordbrugs-kalk* samt *brændselsanalyser* af enhver art, analyser af *drikkevand*, *vandløbsvand* og *spildevand* samt af vandindhold i *korn* og *rodfrugter*. Endvidere skal nævnes en række *analyser af speciel art* omfattende mange forskellige emner, som f. eks. tørvestrøelse, ensilage, gødningsstoffer og vejmaterialer og — efter særlig aftale — mange andre stoffer.

Analyserne foretages, når anden aftale ikke foreligger, efter de for tiden gængse metoder.

I året 1961—62 (fra 1. april 1961 til 1. april 1962) er i alt udført 106.207 analyser mod 139.221 i 1960—61. Langt den største del — over 90 % — af analyserne vedrører jordbundsundersøgelser. Fordelingen af de forskellige analyser er i øvrigt følgende:

1. **Brændselsanalysernes antal har i alt været 2055.** Heraf vedrører 851 tørvejord, 5 tørvesmuld, 6 formbrændsel, 15 tørvebriketter, 986 brunkul, 123 brunkulsbriketter, 27 trækul, 17 stenkul, 3 kulafharpning, 6 smalls, 6 cinders og 10 olie.

Analyserne omfatter 392 brændværdibestemmelser, 582 vandbestemmelser, 1057 askebestemmelser, 10 svovlbestemmelser, 6 kulstofbestemmelser, 2 brintbestemmelser, 2 bestemmelser af flygtige stoffer, 1 viskositetsbestemmelse, 1 smeltepunktsbestemmelse og 2 swelling-tests.

Kvaliteten af det brændsel, de analyserede prøver repræsenterer, kan man få et indtryk af ved at betragte nedenstående tabel.

Brændselets art	Aske %	Vand %	Effektiv brænd- værdi k.cal.	Effektiv brændværdi i brændbart stof k.cal.
Tørvebriketter	9,5	13,8	3905	5201
Formbrændsel	7,1	18,3	3987	5488
Brunkul	17,4	44,9	2026	6058
Brunkulsbriketter	13,0	17,3	4241	6238
Stenkul	7,7	7,3	6532	7724
Smalls	5,8	11,7	6065	7434
Cinders	7,9	0,8	7236	7925
Olie	0,0	0,0	9806	9806

Af det indenlandske brændsel må tørvebriketterne og formbrændselet siges at være af fin kvalitet, og det samme gælder brunkulsbriketterne. Anderledes forholder det sig med brunkullene, idet den gennemsnitlige effektive brændværdi på 2026 k.cal. er meget lav for dette brændsels vedkommende. El- og varmegærkerne, der har indsendt så godt som alle brunkulsprøverne, kan ved en særlig fyringsteknik stadig med fordel udnytte disse askerige kul.

De udenlandske brændselssorter — stenkul, smalls, cinders og olie — har gennemgående været af fin kvalitet.

2. Jordbundsanalysernes antal har været 98.359. Disse analyser omfatter 43.362 reaktionstal, 368 kalkbehovbestemmelser, 24.843 fosforsyreital, 1708 fosfital, 88 fosforværdi, 24.756 kaliumtal, 98 kaliumværdi, 435 mangantal, 1277 kobbertal, 509 magnesiumtal, 192 bortal, 50 borværdi, 93 jernital, 2 natriumtal, 192 nitratværdi og 386 ledningstal.

Størstedelen af jordprøverne repræsenterer landbrugsjord, og der er foretaget standardundersøgelse (reaktionstal, fosforsyreital og kalital) i en meget stor del — over 50 % — af disse prøver.

Eksempelvis skal nævnes, at beliggenheden af nogle af de analyserede prøvers reaktionstal, fosforsyre- og kalital har været følgende:

Reaktionstal (Rt).

	under 6	6-7	over 7	i alt
Antal	1040	1679	200	2919
Procent	35,6	57,5	6,9	

Fosforsyretal (Ft).

	0-2	2-4	4-6	6-8	8-10	10-12	over 12	i alt
Antal.....	79	497	755	392	110	16	18	1867
Procent.....	4,2	26,6	40,4	21,0	5,9	0,9	1,0	

Kalital (TK),

	0-2	2-4	4-6	6-8	8-10	10-12	over 12	i alt
Antal.....	20	329	545	445	252	121	155	1867
Procent.....	1,1	17,6	29,2	23,8	13,5	6,5	8,3	

Det er i de senere år blevet mere og mere almindeligt, at en systematisk undersøgelse af en ejendoms jordbundsforhold ikke alene omfatter makronæringsstoffer, men også mikronæringsstoffer. Af nedenstående tabeller ses det, hvorledes de i årets løb bestemte kobber-, mangan-, magnesium- og bortalt procentvis fordeler sig inden for de anførte intervaller.

Kobbertallene, i alt 1277.

K _{Cu}	0,0-1,0	1,1-2,5	2,6-5,0	5,1-10,0	10-25	25-50	50-100
Antal prøver.....	357	479	308	107	19	6	1
Procentisk fordeling....	27,9	37,5	24,1	8,4	1,5	0,5	0,1

Mangantallene, i alt 435.

T _{Mn}	0,0-1,0	1,1-2,5	2,6-5,0	5,1-10,0	10-25	25-50	50-100	over 100
Antal prøver.....	45	108	124	100	32	12	9	5
Procentisk fordeling..	10,3	24,8	28,5	23,0	7,4	2,8	2,1	1,1

Magnesiumtallene, i alt 509.

T _{Mg}	0,0-1,0	1,1-2,5	2,6-5,0	5,1-10,0	10-25	25-100
Antal prøver.....	2	57	203	163	67	17
Procentisk fordeling....	0,4	11,2	39,9	32,0	13,2	3,3

Bortallene, i alt 192.

Bt	0,0-1,0	1,1-2,5	2,6-5,0	5,1-10,0	10-25	25-100	over 100
Antal prøver.....	14	42	95	25	11	4	1
Procentisk fordeling.	7,3	21,9	49,5	13,0	5,7	2,1	0,5

Som nævnt vedrører størsteparten af de undersøgte jordprøver landbrugsjord, men der er dog også standard-undersøgt en del prøver fra haver, ligesom gartnerijorder har været repræsenteret i et ret stort antal. I disse prøver er der i mange tilfælde foretaget bestemmelser af fosforværdi og kaliumværdi, der henholdsvis udtrykker den mængde fosfat og kalium, som i øjeblikket er mobiliserbar, d. v. s. optagelig for planterne. Det kan i vækstperioden være af stor betydning at kontrollere disse værdier, så evt. tilskudsgødskning kan foretages rettidigt. Borværdibestemmelser — og bestemmelser af de øvrige mikronæringsstoffer — er foretaget i nogle af prøverne, og endelig skal nævnes, at mange af prøverne har været underkastet analyse med hensyn til 2 af de for gartneribrug meget betydningsfulde faktorer: 1) *nitratværdi*, der er et udtryk for den mængde nitrat-kvælstof, som i øjeblikket er tilgængelig for vegetationen, og 2) *ledningstal*, der er et mål for jordens saltindhold.

De målte nitratværdier og ledningstal har været af følgende størrelsesorden:

Nitratværdierne, i alt 192.

Nv	0-10	10-25	25-40	40-60	over 60
Antal prøver.....	38	34	31	35	54
Procentisk fordeling	19,8	17,7	16,2	18,2	28,1

Ledningstallene, i alt 386.

Lt	0,0-0,5	0,6-1,0	1,0-2,0	2,0-3,0	3,0-10,0	10-25	over 25
Antal prøver.....	35	57	89	73	95	35	2
Procentisk fordeling ..	9,1	14,8	23,0	18,9	24,6	9,1	0,5

3. Mergel- og kalkanalysernes antal har andraget 401. Heraf vedrører 318 analyser mergel, 37 råkalk, 39 skrivekridt, 2 søkalk, 3 åkersten og 2 ubrændt mursten.

Analyserne omfatter 347 bestemmelser af kulsur kalk, 35 bestemmelser af vandindhold, 17 bestemmelser af kornstørrelse ved tør- eller vådsigtning, 1 bestemmelse af flintindhold og 1 bestemmelse af reaktionshastighed.

Som de tidligere år er de fleste af disse analyser vedrørende grundforbedringsmidler udført på foranledning af Hedeselskabets mergelafdeling. Der er således for denne virksomhed foretaget 309 bestemmelser af kulsur kalk, der fordeler sig på følgende måde:

Indhold af kulsur kalk i tørstoffet	under 10%	10—20 %	20—30 %	30—40 %	40—50 %	50—60 %	60—70 %	70—80 %	80—90 %	over 90 %	Ialt
Antal	5	36	80	103	9	37	16				286
<i>Mergel</i> %	1,7	12,6	28,0	36,0	3,2	12,9	5,6				
Antal									4	5	9
<i>Råkalk</i> %									44,4	55,6	
Antal									3	11	14
<i>Skrivekridt</i> %									21,4	78,6	

4. Undersøgelser af speciel art har udgjort 5392 analyser. Heraf vedrører 2913 analyser jord, 121 tørvejord og tørvestrøelse, 44 nåle og »strø« (d. v. s. nåle, knopskæl, bark og småstykker af kviste), 4 aske (fra selvantændt brunkul), 42 ler, 42 sand, 17 søkalk, 61 græs, 131 korn, 3 kornaffald (affald fra »pufhavre«), 10 kartofler, 104 roer, 14 roetop, 22 træsyre, 20 trækul, 253 ensilage, 4 ajle, 13 staldgødning, 283 kunstgødning, 5 slam, 3 tarmindehold af slagtede svin, 31 mælk, 229 blodserum, 452 drikkevand, 439 vandløbsvand, 15 støbevand, 83 drænvand, 16 vand til vanding, 8 dambrugsvand og 10 spildevand.

Den overvejende del af de analyser, der henregnes under »specielle«, er — i lighed med de tidligere år — foretaget i tilknytning til Hedeselskabets egne virksomheders arbejder.

For afdelingen for undersøgelser og forsøg er der i jordprøver foretaget såvel kemiske, fysisk-kemiske som mekaniske analyser. Foruden et stort antal standard- og mikronæringsstofanalyser kan

eksempelvis nævnes, at der i ca. 100 jordprøver er bestemt svovl-kalktilstand og i ca. 25 kationbelægning.

For *den kulturtekniske afdeling* er jordprøver bl. a. undersøgt for vandindhold, organisk stof, kulsur kalk og kornstørrelse (v. slemning). I sandprøver er der bestemt rumvægt, vægtfylde og porevolumen, og i prøver af vandløbsvand — herunder Skjern å — er bestemt reaktionstal og alkalinitet samt indhold af jern og sulfat.

For *mose- og engafdelingen* — herunder *dræntekniske undersøgelser* — er der undersøgt jord- og vandprøver. En del af jordprøverne er indsendt af afdelingens distriktskontorer, og i de fleste af disse prøver er der foretaget standardundersøgelse. I forbindelse med dræningsforsøg er der analyseret prøver af såvel jord som vand.

For *plantningsafdelingen* er bl. a. prøver af træsyre undersøgt for eddikesyre og b-tjære, og i trækulsprøver er der bestemt rumvægt, glødningstab, fosfor-, tjære- og baseindhold samt opslugningsevne for vand.

For *landbrugs- og havebrugskonsulenterne* er der foruden det foran nævnte store antal jordprøver undersøgt mange *afgrødeprøver*, idet ca. 300 prøver af græs, korn, kartofler og roer er analyseret for vandindhold. Endvidere kan nævnes, at *ensilageprøver* i et antal af ca. 100 er undersøgt for reaktionstal og tørstofindhold, og i nogle tilfælde er der tillige foretaget bestemmelser af aske, råprotein, renprotein, flygtigsyretal, smørsyretal og ammoniaktaal.

For *Foreningen af jydsk Landboforeningers* planteavlkontor i Skanderborg er der analyseret jordprøver fra forskellige forsøg.

I 261 prøver fra *kalkmiddelforsøg* er der bestemt reaktionstal.

Prøver fra *kalkmængdeforsøg* er i 27 tilfælde undersøgt for reaktionstal, fosforsyretal, fosfattal, kaliumtal, kobbertal, magnesiumtal, bortal, kalkbehov, humus, slemning og kationbelægning.

Fra *forsøg vedr. dybdebehandling* er 7 prøver analyseret for reaktionstal, fosforsyretal, fosfattal, kaliumtal og slemning.

Endelig er 4 prøver fra *spånforsøg* undersøgt for reaktionstal, fosforsyretal, fosfattal, kaliumtal, kobbertal og humus.

For *landbrugsafdelingen på Risø* er der i jordprøver foretaget bestemmelser af makro- og mikronæringsstoffer samt kationbelægning og slemning.

For *Statens forstlige Forsøgsvæsen* er der i 151 jordprøver bestemt magnesiumtal og i 131 reaktionstal, fosforsyre- og kalital.

*Fra arbejdet
i laboratoriet:
Ekstrakterne sendes
op med elevatoren.*

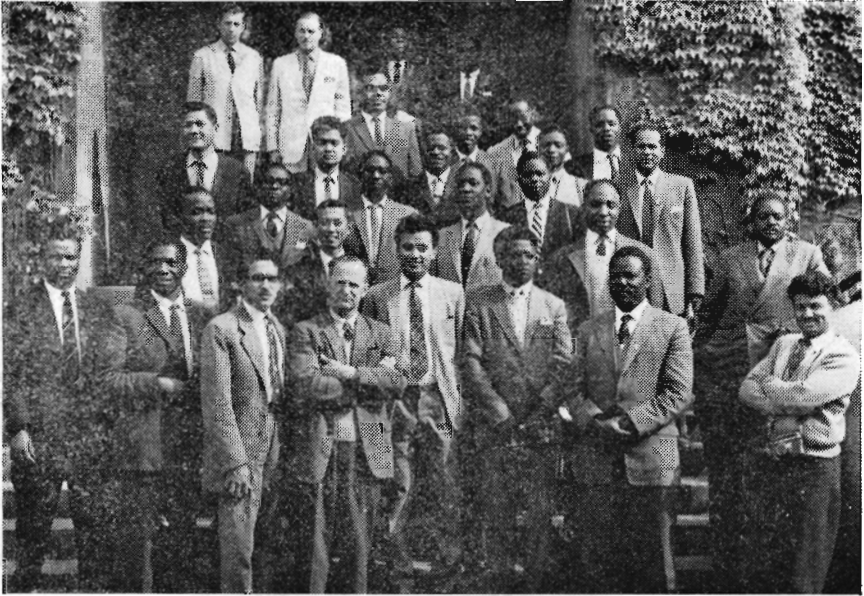
I lighed med de tidligere år er der udført et stort antal *vand-analyser*. Eksempelvis kan nævnes, at der i *drikkevandsprøver* er foretaget fuldstændig kemisk og bakteriologisk undersøgelse for at få klarhed over vandets egnethed til husholdnings- og drikkebrug. *Vandløbsvand* og *afløbsvand fra brunkulslejer* er undersøgt for reaktionstal og jernindhold m. v. Hovedparten af disse undersøgelser er foretaget efter anmodning af Ferskvandsfiskeriforeningen for Danmark. Endelig er prøver af *støbevand*, *drænvand* og *dambrugsvand* analyseret for indhold af forskellige skadelige stoffer.

Foruden de mange forskelligartede analyser, der i årets løb er udført, skal til slut nævnes, at laboratoriet også har foretaget en del undersøgelser af forskningsmæssig karakter. Eksempelvis kan nævnes, at der i samarbejde med professor *Bondorff* er udført undersøgelser over de forskellige kalkformers »hurtigvirkning«, herunder kornstørrelsernes indflydelse på opløseligheden af kalken i oxalsyre og ammoniumoxalat, og at der i samarbejde med docent *Oksbjerg* er foretaget en række ganske specielle jordbundsanalyser og afgrødeanalyser vedrørende hans forstlige forsøg.

Britiske studier i Jylland

I en årrække har skiftende kredse af studerende ved det britiske Stats-samfunds Universitet i Torquay hvert efterår været på studierundtur i Danmark for dermed at afslutte en uddannelse.

Alle de pågældende studerende er mennesker, der tidligere har opnået en

afgangseksamen i England og derefter har arbejdet i administrationen i deres eget land indenfor det britiske statssamfund. Inden de så endeligt skal overtage en større administrativ opgave fuldendes uddannelsen i Torquay med et kursus i jura og social kundskab, og det er dette kursus, der afsluttes med en rejse i Danmark, hvor navnlig andelsbevægelsen og Det danske Hedeselskabs virksomhed studeres.

Ovenstående billede viser de 27 studerende fra 13 lande, der sammen med 2 lærere i år deltog, fotograferet i Viborg, idet de i august i 4 dage boede på Studentercentret Hald.

Under ledelse af redaktør *Skodshøj*, Hedeselskabet, foretoges udflugter i Viborgs omegn, hvor opdyrkning, landbrug og historie blev belyst i foredrag og eksempler, idet det var ønsket, at deltagerne skulle bibringes en klar forståelse af, hvorledes de jyske hede-bønder på *eget* initiativ og uden forhåndstilsbud havde løst opgaven med at omdanne de jyske hedearealer til produktiv jord.

I diskussioner i aftentimerne uddybedes detaljer. En afrikaner fra Tan-ganyka blev således klar over, at en del af hans hjemlige sletteland havde

Nivaagaard Teglværk

Nivaa - telefon nr. 9

Drænrør - Mursten - Teglbokke - Tentordæk

100 % SIKRET
MOD
ØKONOMISK
TAB VED

HAGL

Tal med nærmeste
distriktsforstander
eller hovedkontoret

Haglskedeforsikring er en billig betryggelse - og bør tegnes i de jydsk landmænds eget selskab, hvor medlemmerne gennem re-assurance er sikret mod større forhøjelser af årsbidraget, selv når katastrofale store tab indtræffer.

Haglskedeforsikringsforeningen for Jylland G/S
Sct. Clemens Torv 9 - AARHUS - Telefon 2 12 84

Husmandshypotekforeningen

Nørre Voldgade 16

København K

HØJSLEV TEGLVÆRKER A/S

Drænrør i alle størrelser

Omgående levering i prima kvaliteter

Højslev Teglværk

Branden Teglværk

Nymølle Teglværk

MEJERIERNES OG LANDBRUGETS ULYKKESFORSIKRING

Gensidigt selskab • Oprettet 1898

Henvendelse til kredsens tillidsmand eller til hovedkontoret:
Vester Farimagsgade 19, København V. - Telf. Minerva 350

Rødkjærsgade Cementvarefabrik

ved J. T. Birk . . . Telef. Rødkjærsgade 14

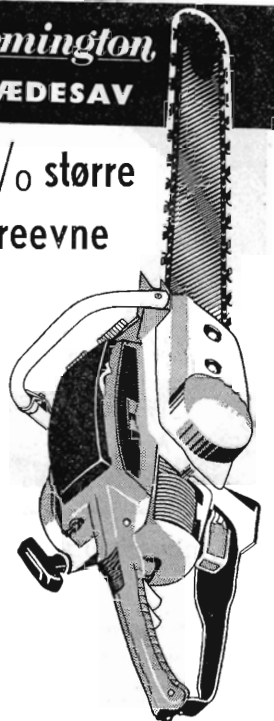
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER

Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres

Forlang tilbud

Remington
KÆDESAV

20% større
skæreevne

Der er ingen tvivl - Remington kædesav er nr. 1. 6 hk. motor m. driftsikker startanordning, direkte og enkel smøring, alle betjeningsorganer anbragt ovenpå saven, automatisk centrifugalkobling, direkte træk, let og velafbalanceret.

Undertegnede udbeder sig u. forb.

Brochurer med alle oplysninger

Demonstration efter aftale

Navn .....

Adr. ....

IMPORT HENNING HANSEN

Søndergade - Vejle - Tlf. 5200 (0421)

VANDINGSANLÆG

Ønsker De?

- Gennemført kvalitet
  - Lette og stærke rør
  - De hurtige og robuste koblinger
  - Sprinklere der vander jævnt
  - Sagkyndig og reel projektering
  - Anlæg, hvortil reservedele
  - hurtigt kan skaffes, fordi det er dansk arbejde
- henvend Dem da om brochure og tilbud

DANSK VANDINGS INDUSTRI

Snoghøj pr. Fredericia Danmark tlf. (0431) Erritsø 211

Omhyggeligt behandlede **skovplanter**
i værdifulde provenienser

Danplanex Planteskoler A/S

Rødékro - telf. (0 46) 62933*

Kjellerup Betonvarefabrik
ved **I. T. Birk** — Telefon 45 Kjellerup

Efter Kl. 17 . Rødkjærsbro telefon 14
FØRER KUN Δ MÆRKEDE VARER
Alle arter betonvarer til afvanding og kloak føres
FORLANG TILBUD

Ellidshøj Kridt- og Kalkværk

v/ C. M. Christiansen, Aarhus

Telefon Ellidshøj 4 og Aarhus 2 73 12
Fabrikation af jordbrugskalk samt foderkridtmel

Husmandsbrandkassen for Danmark

Husmændenes ulykkes- og ansvarsforsikring

Nørre Voldgade 16

København K

Aktieselskabet

L. Hammerich & Co.

Specialforretning i bygningsartikler
Grundlagt 1854 . Tlf. 2 71 55 (3 lin.)

Aarhus

LOMBORG PLANTESKOLE

GRANHØJ v. AALBORG

TLF. 2 01 01

TLF. 3 40 40

Stort farveillustreret
katalog
sendes gratis
på forlangende

% HERNING MOTORCOMPAGNI

AUTORISERET

FORHANDLER

Telefon 642 - 643 - 649

AUTOMOBILER og TRAKTORER

Afdeling i Brande: Telefon 642

Afdeling i Silkeborg: Telefon 3053

CLOC

*Liqueur
Gin
Whisky*

brug for en »kæmpeplov« til brydning af aljord, og en indfødt fra West-Borneo fattede levende interesse for kollektiv læplantning, som han mente måtte være et effektivt middel til fremme af jordbruget på visse hjemlige højsletter.

På mange måder gav deltagerne udtryk for, at de havde modtaget værdifulde impulser under studieopholdet. Under turen den første dag fra Esbjerg gennem det vestjydske landskab til Viborg havde de fået et indtryk af, hvordan landet var dyrket nu, i Kongenshus og andre steder hvordan det engang havde været, og som en af de engelske ledere sagde det, forstod de på baggrund heraf, at det var denne vældige indsats igennem slægtled, der havde muliggjort det danske landbrugs høje stadi.

Danmarksrejsen sluttede med nogle dage på Sjælland og i København, viet studiet af andelsorganisationerne.

Hedeselskabets regnskab 1961—62

Ved finansloven for 1961—62 er der under konto § 11-6-21 til formål vedrørende Det danske Hedeselskab bevilget følgende beløb:

	Bevilling	Regnskab
	kr.	kr.
Lønninger til Hedeselskabets tjenestemænd	4.394.000,—	4.347.890,79
Pensioner m. v.	696.000,—	762.517,86
Administration af særlige bevillinger ..	140.000,—	140.000,—
Diverse tilskud:		
Småplantninger og hegn	715.000,—	1.312.809,38
» ekstraordinært ..	650.000,—	
Fredskovplantager	355.000,—	326.858,88
Vejledning i læplantninger m. v. . .	1.010.000,—	1.034.852,12
Demonstrationsplantninger m. v. . .	22.000,—	107.358,73
» ekstraordinært ..	85.000,—	
	8.067.000,—	8.032.287,76
Indtægter fra den tidligere forsørgelses-		
seskasse	÷ 13.000,—	÷ 36.003,62
	8.054.000,—	7.996.284,14

Af en bevilling på 57.000 kr. under konto § 11-6-23 til tilplantning m. v. af afgravede brunkullejer er anvendt 50.392 kr. 86 øre.

Det danske Hedeselskabs

A. Driftsregnskab for

Konto litra		Specif. bilag nr.	Netto- budget		Brutto-regnskab		Netto- regnskab			
			Kr.	Ø.	Debet	Kredit	Kr.	Ø.		
	I. Indtægtskonti:									
a.	Medlemsbidrag	1	90000	—	10565	70	100118	50	89552	80
b.	Renter af legater	2	18785	—	1432	—	25776	66	24344	66
c.	Renter og udbytte	3	155000	—	43362	90	240856	69	197493	79
d.	De industrielle virksom- heder	4	183500	—	2298472	65	2472017	39	173544	74
e.	Ejendommenes drift	5	220535	—	5851233	76	6689303	94	838070	18
f.	Automobilernes drift	6	5000	—	72004	20	72950	85	946	65
g.	Tilfældige indtægter	7	500	—	12000	—	12482	01	482	01
h.	Maskincentralen	8	25000	—	733116	72	733116	72	—	
			698320	—	9022187	93	10346622	76	1324434	83

B. I. Driftsregnskab for

b.	Plantningsafdelingen	14	51000	—	556076	78	630750	44	74673	66
c.	Mose- og engafdelingen	15	165000	—	1874034	46	1995646	53	121612	07
d.	Kulturteknisk afdeling	16	135000	—	986720	57	1123945	65	137225	08
e.	Mergelafdelingen	17	4000	—	56194	59	64521	74	8327	15
g.	Laboratoriet	19	40000	—	—	—	—	—	—	—
h.	Dræntekniske undersøgelser Underskud	20	—	—	54209	86	58822	60	4612	74
			395000	—	3527236	26	3874381	56	347145	30

B. II. Regnskab over statens tilskud

b.	Tilskud i h. t. finansloven	21	5177000	—			5074405	03	5074405	03
			5177000	—			5074405	03	5074405	03

driftsregnskaber 1. april 1961—31. marts 1962.

selskabets egne virksomheder.

Konto litra	Specif. bilag nr.	Netto- budget	Brutto-regnskab		Netto- regnskab	
			Debet	Kredit		
		Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	Kr. Ø.	
II. Udgiftskonti:						
i.	Administrationsudgifter ..	9	209650 —	240075 08	305 —	239770 08
k.	Tidsskriftet	10	85400 —	165390 88	72438 44	92952 44
l.	Bygningsvirksomheden .. .	11	—	172814 76	171643 40	1171 36
m.	Forsøg	12	20000 —	33720 —	—	33720 —
	Overskud		383270 —	956820 95	—	956820 95
			698320 —	1568821 67	244386 84	1324434 83

selskabets statsvirksomheder.

a.	Hovedkontoret	13	220000 —	391635 07	129829 51	261805 56
f.	Afdelingen for undersøgel- ser og forsøg	18	81000 —	199088 —	121772 26	77315 74
g.	Laboratoriet	19	—	220648 48	212624 48	8024 —
h.	Dræntekniske undersøgelser	20	30000 —	—	—	—
	Overskud		64000 —	—	—	—
			395000 —	811371 55	464226 25	347145 30

til Hedeselskabets virksomhed.

a.	Lønninger og pensioner ..	21	5177000 —	5157124 44	82719 41	5074405 03
			5177000 —	5157124 44	82719 41	5074405 03

Det danske Hedeselskabs

Konto litra	Kontoens tekst	Specif bilag nr.	1. april 1961		Iflg. formueregnskabet		31. marts 1962			
			Kr.	Ø.	Tilgang	Afgang	Kr.	Ø.		
	I. Aktiver:									
a.	Faste ejendomme	22-25	5009103	41	526988	84	240115	67	5295976	58
b.	Driftens materiel og inven- tar	23-26	1295610	37	475597	40	291708	78	1479498	99
c.	Driftens besætninger, lagre og lign.	24-27	1340208	08	334013	18			1674221	26
d.	Legaters aktiver	28	1669793	19	35624	86			1705418	05
e.	Forsørgelseskassens aktiver	29	3620194	24	54340	59			3674534	83
f.	Fondsbeholdning	30	810519	58	249460	74			1059980	32
g.	Debitorer, indtægtsrestan- cer, deposita	31	5097351	47	83216	39			5180567	66
h.	Debitorer vedr. statsvirk- somhederne	32	3413981	98			347143	98	3066838	—
i.	Udgifter vedr. næste regn- skabsår		291979	06	59080	19			351059	25
k.	Beholdning af »Hedens op- dyrkning i Danmark« . .		10067	89			2982	67	7085	22
l.	Kasse-, bank- og girobe- holdninger		1853	90	204527	02			206380	92
m.	Mellemværende med legater	34			39633	34			39633	34
			22560663	17	2062482	55	881951	10	23741194	62

Hedeselskabets kasse- og regnskabsudvalg:

Laust Nørskov.**J. E. Foged.**

Bestyrelsen for Det danske Hedeselskab

P. b. v.

Chr. Lüttichau.

Formand.

status pr. 31. marts 1962.

Konto litra	Kontoens tekst	Specif. bilag nr.	1. april 1961		Ifg. formueregnskabet		31. marts 1962		
			Kr.	Ø.	Afgang	Tilgang	Kr.	Ø.	
	II. Passiver:								
a.	Prioritetsgæld i ejendomme	25	259095	81	5222	90		253872 91	
b.	Kreditorer, udgiftsrestan- cer, deposita	33	2628934	80	276076	14		2352858 66	
c.	Mellemværende med le- gater	34	27589	52	27589	52		—	
n.	do. med forsørgelseskassen		6251	64		3379	59	9631 23	
d.	Legaters kapitaler	35	1669793	19		35624	86	1705418 05	
e.	Hedeselskabets forsørgel- seskasse	29	3620194	24		54340	59	3674534 83	
f.	Hedeselskabets jubilæums- fond		686545	43	44831	54		641713 89	
g.	Indtægter vedr. næste regn- skabsår		31340	76	12739	75		18601 01	
h.	Landbrugsministeriets lø- bende regning		2308197	88		299499	08	2607696 96	
i.	Driftsregnskab for egne virksomheder	36	116187	56		1056820	95	1173008 51	
k.	Driftsregnskab for Hede- selskabets statsvirksomh.	37	1051317	62	694	60		1050623 02	
l.	Hedeselskabets driftsfonde		7935725	11		98020	83	8033745 94	
m.	Hedeselskabets reservefond		2219489	61				2219489 61	
			22560663	17	367154	45	1547685	90	23741194 62

Viborg, den 12. juni 1962.

Fr. Heick,
direktør.

B. Dalberg-Larsen,
kontorchef.

Ernst Jensen,
bogholder.

Foranstående regnskab er revideret i overensstemmelse med instruks af 14. april 1954.

Under revisionen er tilstedeværelsen af de i regnskabet opførte kasse-, bank- og girobeholdninger konstateret.

Viborg, den 12. juni 1962.

M. G. Mikkelsen,
statsaut. revisor.

I få ord —

* *

Hedeselskabets forretningsførere

Gårdejer *Henrik Sørensen*, Tingvejgaard, Jernvedlund pr. Gredstedbro, har overtaget hvervet som forretningsfører for Bramminge distrikt, efter redaktør *Olaf Bak*, »Vestkysten«, Bramminge.

*

A/S Ulfborg aktieplantage har haft et driftsoverskud i det forløbne år på 526 kr. Status viser en formue på 149.689 kr. På den afholdte generalforsamling genvalgtes gårdejer *Carl Høgsberg*, gårdejer *Chr. Ebbensgaard* og sognepræst *A. F. Rohde Hansen* til bestyrelsen. Bestyrelsen blev ved samme lejlighed bemyndiget til at afhænde plantagens savværk. Plantagen, der er på 600 tdr. ld., er påbegyndt i 1870.

*

På møder i Morsø plantningsforening og Thy plantningsforening er det blevet drøftet, hvad der skal ske efter den 1. april 1963, da statens støtte til det samfundsnyttige kollektive læplantningsarbejde skal falde bort.

Formanden for Thy plantningsforening, gårdejer *Poul Pedersen*, Gadegaard ved Hvidbjerg, oplyser, at foreningerne på forslag af folketingsmand *H. C. Toft* er gået ind for at ansøge om, at plantningsarbejdet får støtte gennem de såkaldte svenske penge, de 25—26 mill. kr., som det menes, at Danmark i denne omgang kan tilkomme fra Sverige ifølge Efta-aftalen.

*

Landhusholdningsselskabets Forlag har lige udsendt et særdeles nyttigt og aktuelt hæfte *Ensilagesiloer*, som er udarbejdet af to så anerkendte specialister som forstander *H. Land Jensen* og civilingeniør *R. Junge*.

Ved valg af silotype må man først stræbe efter at opnå god ensilering af afgrøderne, men på linie hermed må nævnes hensynet til arbejdslettelse ved siloernes fyldning og tømning samt til byggeomkostningerne. Silovejledningen er bygget over disse hovedhensyn, idet der peges på fordele og ulemper ved de forskellige hovedtyper af siloer. Hæftets mange illustrationer og tekniske detaljer vil derfor kunne bruges i samarbejdet mellem håndværker og landmand.

*

Carlsbergs Mindelegat for Brygger *J. C. Jacobsen* har tildelt amanuensis *J. Koch* 5000 kr. som en støtte til undersøgelserne over rodbrandsygdomme i danske forstplanteskoler.

*

A/S Københavns plantageselskab har udsendt beretning og regnskab for det forløbne år. Der har været et driftsunderskud på 6152 kr. Stormfaldet i februar havde ingen nævneværdige skader anrettet i selskabets endnu unge plantager i Sønderjylland, skønt der i det øvrige Sønderjylland væltede ca. 70.000 m³ træ. Faskinsalget og salg af juletræer har i nogen grad svigtet. Status balancerer med 223.623 kr. Selskabet, der i følge sine vedtægter aldrig må give udbytte, har efterhånden fået skænket 66.500 kr. af den 100.000 kr. store aktiekapital.

*

NATURLIGVIS
skal det være ...

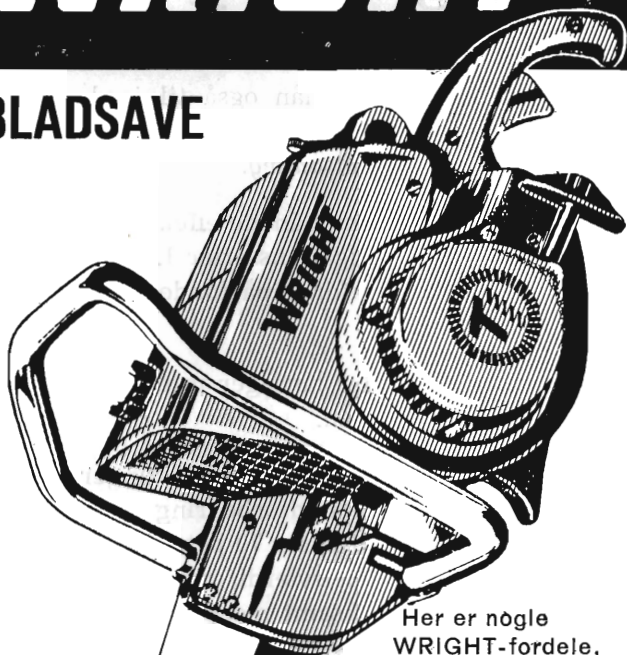
GUGKALK
gi'r Grøde

Faa fuldt Udbytte af
Jorden. Brug vor aner-
kendte Jordbrugskalk
— det betaler sig!

GUG KALKVÆRK A/S
Elmealle 2, Hasseris. Tlf. Aalborg 21 288

WRIGHT

BLADSAVE

Her er nogle
WRIGHT-fordele,
der taler for sig
selv:

- fuldkommen rent
  snit
- stor kapacitet
- 10.000 "træk" i mi-
  nuttet
- ingen smøring af blad
- bider sig ikke fast
- standser, hvis den ta-
  bes
- 16-20"blad

KUPON Undertegnede ønsker u/forb. WRIGHT-
demonstration eller WRIGHT-brochurer:

BROCHURER   DEMONSTRATION

Navn: _____

Stilling: _____

Adresse: _____

1/2 LANTRACO
ROSKILDE   ROSA 15450

BETONKLINKER
til
HULMURS- OG
STALDISOLERING

★
1/2 FISKBÆK
BETONKLINKERFABRIK
TELEFON HERBORG 12

Skovtjære 0.433.

Mod vildt- og museskader

Musetjære. Kun mod mus.

Mere effektiv end 0.433.

Arbinol. Spangol V.
(vildtbid.)

Stødbrinol.

Mod rodfordærver.

Specielt monterede sprøjter.

Brochurer: »10 år«
Sprøjten og sprøjteteknik
Sprøjtningresultater 1953/54

DIANA
SKOVTJÆRE

Orehoved, Telf. 96* og 119

Lån til grundforbedring og vandingsanlæg

Dansk Landbrugs Realkreditfond yder lån også til jordforbedringer: *dræning, mergling, dybdepløjning og tilplantning samt vandingsanlæg og spildevandsanlæg.*

Afdragstiden for disse lån er 10—15 år. Lånene effektueres således for tiden i fondens 6½ pct. obligationsserier L 1972, L 1974 eller L 1976. Der betales intet afdrag på fondens lån i første termin efter stiftelsen.

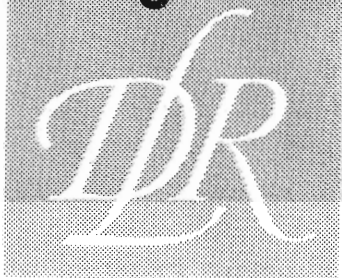
Skulle fonden afslå at yde lån, betaler lånsøger intet vurderings- eller ekspeditionsgebyr til fonden.

Ligesom fondens lån til andre produktive investeringer eller til generationsskifte ydes lån til grundforbedring m. v. mod tilfredsstillende pantesikkerhed inden for 70 pct. af fondens vurdering af ejendommens handelsværdi, medregnet værdien af besætning og driftsinventar samt merværdien af de forbedringer, fondens lån skal finansiere.

Henvendelse om lån i Dansk Landbrugs Realkreditfond sker gennem landets banker og sparekasser, idet fonden kun kan yde lån efter indstilling fra et pengeinstitut.

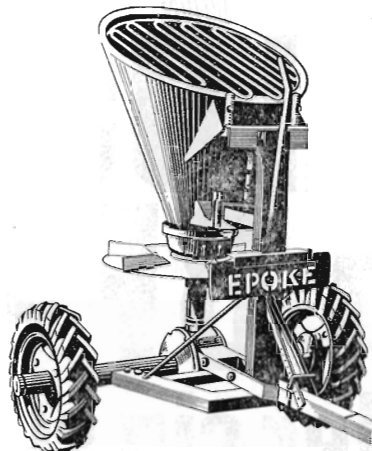
Dansk Landbrugs Realkreditfond

Realkreditfonden er oprettet for at yde bidrag til fremme af den påkrævede modernisering af landbrugsbygninger, til fortsæt-

telse af landbrugserhvervets rationaliseringsbestrebelse gennem øget mekanisering til lettelse af generationsskiftet i landbruget.

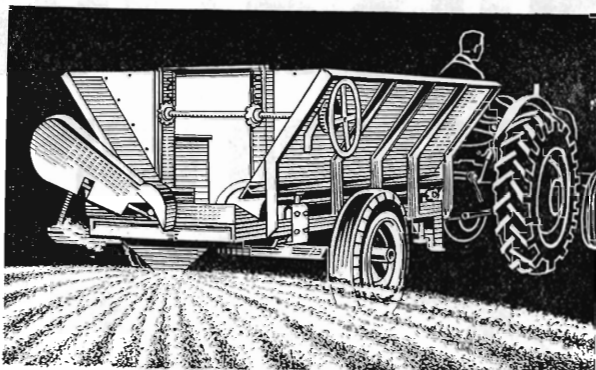
JORDBRUGSKALK STRØS MED EPOKE

Den robuste **kalkspreader EPOKE, model MEKA 1**, er den mekaniserede nyskabning, der vil finde anvendelse overalt, hvor man sætter kravene om driftsikkerhed og rational betjening først. Kalkmængden i beholderen føres frem via transportbånd til sprederen, som har en spredeevne på 8 m. Rumindhold: 2—3 m³.

Et gedigent og gennemprøvet kvalitetsredskab, som gårde og maskinstationer med fordel kan investere i. Systemet er meget enkelt og driftsikkert — kalkmængden reguleres med et enkelt greb. Spreddebrede: 6—8 m.

Der er garanti på hver enkelt EPOKE spreder!

ALFRED THOMSEN

ASKOV PR. VEJEN
Telefon (041 5) Vejen 700

**BRUG
RANDERS
REB**

Røde drænrør

indtil 16" diameter

A/S Horslev Teglværk
pr. Ulstrup - Tlf. 67 Ulstrup

*Hulkjærhus
Planteskole*

RØDKJÆRSBRO
Telefon Ans 25

*Planter til skove,
læhegn og haver*

**Kaas-
Briketter**

Hovedforhandler:

Nordjyllands
Kulkompani

Nørresundby
Telf. 4227 . 4228

Fabrik: Kaas
Telf. Kaas 11

**Petersen
& Pedersen**

Alt i
elektricitet

VIBORG
Telf. 195 og 1325

**Herning Hede-
& Discontobank**

10—12½, 14½—17
Telefon 5 . 273 . 720

A/S Skive Markfrøkontor

Grundlagt 1896
Telefon 94 Skive
FRØAVL FRØHANDEL

Midtjydske Teglværkers Salgskontor S. m. b. A.

Alle størrelser i drænrør leveres

Telefon Viborg 1330

AALBORG
AKVAVIT.

NY McCULLOCH sensation BP-1 kædesaven der filer sig selv

Verden over arbejder langt de fleste med McCULLOCH kædesave – de lette, stærke, sikre. 1-43 4,5 HK m. 12" sværd, 8,4 kg ... kr. 1.500,- 1-53 5,5 HK m. 16" sværd, 9,0 kg ... kr. 1.950,- 1-76 L 7,5 HK m. 18" sværd, 9,5 kg .. kr. 2.500,-

Nu kommer den nyeste McCULLOCH kædesav model BP-1 - den letteste sav i hånden ... vejer kun 6,8 kg uden sværd og kæde. NY AUTO-MAC kæde filer sig selv.

NYT AUTO-MAC sværd med automatisk smøring.

NY kæde-konstruktion udnytter motorens fulde kraft til skæring.

NY motor med 2 stempler udelukker vibrationer.

NY sensationel karburator sikrer øjeblikkelig start.

NYT tændingssystem svigter aldrig.

Pris med 20" sværd kr. 2.950,-. Ring eller skriv efter brochure.

Skriftlig garantiforsikring – 1 års fabriksgaranti.

Lad Deres McCULLOCH-forhandler vise Dem den nye BP-1 kædesav.

eneimportør

Carl F. Petersen

Tif. Hi. 3138

Gasværksvej 9 - København V.

Sjælland:
McCulloch Kædesave
v/ A. Bagge Andersen,
Københavnsvvej 107, Roskilde,
telefon: Rosa 6996

Specialværkstedet,
v/ Eigil Johansen, Fakse,
telefon: Fakse 465

Fyn:
Fyns McCulloch Motorsave
v/ Andr. Petersen,
Højby, Fyn,
telefon: Højby 260

McCulloch Kædesave,
v/ Søren G. Nielsen,
Siem pr. Terndrup,
telefon: Terndrup 114 v.

McCulloch Motor Skovsav,
v/ Jørgen Rasmussen,
Lundby pr. Aulum,
telefon: Aulum 355

Sønderjyllands
McCulloch Motorsave
v/ Bent Korntved Petersen,
Tørring pr. Hammelev
telefon: Hammelev 84 x

Esso Service Station,
v/ H. Waller,
Næstvedvej 4, Sorø,
telefon: Sorø 1151

Lolland-Falster og Møn:
McCulloch Motorsave
v/ Arnold Larsen,
Fittingø, Lolland,
telefon: Grønge 126

Jylland:
McCulloch Kædesave,
v/ Leandbo Nielsen, Sjælland,
telefon: Sjælland 129

McCulloch Motor Skovsav
v/ A. Due Andersen,
Eggedalsvej 97, Brabrand,
telefon: Århus 6 08 27

McCulloch Motorsave,
v/ Erik Hansen,
Senderibrogade 36, Vejle,
telefon: Vejle 895

Bornholm:
Pedersker Autoværksted,
v/ S. P. Ravnøbjerg,
Pedersker,
telefon: Pedersker 111